צו: הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

ועבדיה זוזי **לא** קני. דוקא עבדיה זוזי אבל עשה מן הנסכא כלי כגון כוס של כסף קני אע"ג דהדר עביד ליה נסכא דלא גרע מנסרים ועשאן כלים אבל זוזי אגיעה אין תורת חשיבות עליהן כ"כ: **המחליף** פרה בחמור נקט שדרך להחליף פרה בחמור ולמכור שפחה בדמים אבל אין לפרש דלא מצי למינקט המוכר פרה וילדה לפי שאין פרה נקנית בכסף אלא במשיכה וכשעת משיכה רואה אם ילדה אם לאו אבל שפחה נקנית בכסף דעבדים הוקשו לקרקעות דהא רבי מאיר קתני לה ורבי מאיר לא מקיש דהא קאמר דנשבעים על העבדים ועל הקרקעות אית ליה דאין נשבעין בלמוכה בשבועות (דף מג. וסז) גבי יש דברים שהן כקרקע ואין כקרקע וכיון דלא מקיש לענין שבועה ה"ה לענין קנין דהא מייתי ראיה הכא משבועה אגזל ומיהו קשה יש לחלק דלענין גזל ושבועה גרעה לגמרא להשוות דברייהו נפקי על ידי כלל ופרט גזל לקמן כפ' בתרא (דף קח:) ושבועות בפרק [שבועת הדיינים] (שבועות דף מכ:): **והלה** שותק וזכה בה. (מ"ד ס) דברי ושמא ברי עדיף ניחא ולמאן דאמר לא ברי עדיף אור"י שהוא מפרש דשתיקה כהודאה דמיא ולא כאומר איני יודע: ומי

מאי לאו הוא הדין לנחלקה לא ניטלה שאני דהא חסר לה איכא דאמרי ת"ש דא"ר מתון א"ר יהושע בן לוי [a]נחלקה התיומת נעשה כמי שנטלה ופסול ש"מ אמר רב פפא [b]האי מאן דגזל עפרא מחבריה ועבדיה לבינתא לא קני מאי טעמא [c]דהדר משוי ליה עפרא [d]לבינתא ועבדיה עפרא קני מאי אמרת דלמא הדר ועביד ליה לבינתא האי לבינתא אחריתי הוא ופנים חדשות באו לכאן ואמר רב פפא [e] [f]האי מאן דגזל נסכא מחבריה ועביד זוזי לא קני מאי טעמא הדר עביד להו נסכא [g]זוזי ועבדינהו נסכא קני [h] מאי אמרת הדר עביד להו זוזי פנים חדשות באו לכאן [i]שחימי ועבדינהו חדתי לא קני [j]חדתי ועבדינהו שחימי קני מאי אמרת הדר עביד להו חדתי [k]מידע ידיע שיחמייהו: זה הכלל כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה: [l](זה הכלל) לאתויי מאי לאתויי הא [m]דאמר ר' אלעא גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר ההוא גברא [n] דגזל פדנא דתורי מחבריה אזל כרב בהו כרבא זרע בהו זרעא לסוף אהדרינהו למריה אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו זילו שומו שבחא דאשבח אמר ליה רבא תורי אשבח ארעא לא אשבח אמר מי קאמינא נשיימו כוליה פלגא קאמינא א"ל [o]סוף סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן [p]כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא בדינא לא תימא לי מידי דאמר הונא חברין עלאי אנא ושבור מלכא אחי בדינא האי אינש גזלנא עתיקא הוא [q]ובעינא דאיקנסיה: **מתני'** [r]גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינו משלם כשעת הגזלה רבי מאיר אומר [s]בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך [t]גזל מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה [u]מטבע ונפסל תרומה ונטמאת [v]חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונתעברה בה עבירה או [w]שנפסלה מעל גבי המזבח או שהיתה יוצאה ליסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גמ'** אמר רב פפא לא הזקינה הזקינה ממש אלא אפי' כחשה והא אגן הזקינה תנן [x] כחשה כגון הזקינה [y]דלא הדר בריא אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי הכי קאמרי משמיה דרבי יוחנן אפילו גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר אמר ליה לאו אמינא לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איתמר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי [z] משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב מתניתין נמי איפכא תני ומאי [a] טעמיה דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא אדרבה ניפוך לברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך חדא מקמי חדא [b] חדא מקמי תרתי אפיך דתניא [c]המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה בה [d]זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו [e]זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי [f]שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר' מאיר וחכמים אומרים [g]אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כר' מאיר הלכה כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ומי

לוקח שפחה שלימה יש לי בידך עם ולדה וזה אומר אין שפחה שלימה יש לך בידי אבל לא ולדה דמודה ליה במקצת ומשום הילך לא מפטר דהא קטע ידה ולאו הילך הוא והכי מוקי לה בהשואל [ג"מ ק:]: **נשבעין ולא משלמין**. מי שמוצעים אותו ישבע ויפטר דכתיב (שמות כב) ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע ולא נשבע המוכר ויטול: **אין נשבעין**. וברשות מוכר תעמוד עד שיביא לוקח ראיה. אלמא לרבנן עבדא כמקרקעי דמי: **אין נשבעין על הקרקעות**. בפרק האזהב (נ"מ דף ט.): **אי הכי**. דמתניתין נמי בעינן למיתנא איפכא הלכה כרבנן מבעי ליה: פטור

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פ"ח מהל' גזלה הלכה ד סמג עשין מד טוש"ע ח"מ סימן תכמה סעיף ג:
לד ב ג מיי' פ"ג מהל' גזלה ואבידה הל' יא סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סימן שס סעיף ה:
לה ד מיי' שם הלכה יב
טוש"ע שם סעיף ו:
לו ה מיי' שם הלכה יא
טוש"ע שם סעיף ה:
לז ו מיי' שם הלכה יב
טוש"ע שם סעיף ו:
לח ז ח מיי' שם הלכה יב
טוש"ע שם סעיף ז:
לט ט י מיי' שם פ"ג הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שסא סעיף ג:
מ כ ל מ נ ס מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ח:
מא ע מיי' פ"ב מהל' מכירה הלכה י סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן רכג סעיף ח:
מב פ צ מיי' שם הלכה יא וס"ש טוש"ע שם סעיף ב:
מג ק מיי' פ"ח מהלכות טוען ונטען הלכה ד סמג עשין פה טוש"ע ח"מ סימן עט סעיף ח:
מד ר מיי' פ"ה הלכה ח וס"ב מהל' מכירה הלכה י סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סימן לה סעיף ח:

מוסף רש"י

נעשה שינוי בידו וקנאו. כשינוי לטה מילתא דאם טבח ומכר אלו הוא טובח וכו' ומעור מד' וה', אבל קרן וכפל משלם, קרן כי השתא וכפל כעין שגנב לו כשעת השמדה כדין (לעיל סה:). **בעבדים** אומר לו הרי שלך לפניך. דענבא כמקרקעי דמי ומקרקע הלכה נעשה ואינה נגזלת לקנות נגזלן בשינוי ולהיות כרשותו (לעיל צה.) דקיימא לן קרקע אינה נגזלת וכל מקום שהיא ברשות בעליה עומדת ועבד כמקרקעי דמי ואינו נגזל להיות נקנה לגזלן לשלם דמים, הילכך כי אזקין ברשותיה דמריה אזקין (ב"מ ק:). מטבע ונפסל. שפסלתו מלכות (גיטין נג:). תרומה ונטמאת. מאליה (שם). אומר לו. לגזלן, הרי שלך לפניך. כעין כמות שהוא, דהיכן שאינו מיכר הוא (לעיל סו:) ונלבד שישלם לו אותו עצמו וקרינא בה והשיב את הגזלה אשר גזל, שהרי לא נשתנה (גיטין נג:). שכל הנשבעין שבתורה. כל המתחייבין שבועה מן התורה, נשבעין ולא משלמין. כלומר לא מייתה תורה שבועה לישבע ולינטל, אלא המתנה ישבע לאחוקי ולא יטלם (שבועות מד:).

מסורת הש"ס

א) כרא"ש אותה פנים חדשות נעלו לגמרן, ב) גי' רש"ל כל, ג) לעיל סה:, ד) (לעיל נב: וש"נ), ה) כ"מ ק:, ו) (לעיל נה.), ז) גיטין נג:, ח) לעיל סו. לקמן קה., ט) [עיין תוספות לקמן דף נח. ד"ה הלורם], י) כ"מ ק., יא) [שבועות מד: וש"נ], יב) עיין בספר פני יהושע, יג) [ב"מ יא:], יד) [כרא"ש כסו], טו) [קידושין נב:], טז) [לקמן קיח.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' נסכא קני (מהר' אמונת) מא"מ וכ"כ ס"א וכי תימא יכן בסמוך: (ב) שם ומא אבן הזקיקה אבן אמרי מחסה כעין הזקיקה כל"ל: (ג) שם ליפכא מני ומאי (טעמייה) מז"מ וכ"כ ס"א דרחקיה: (ד) רש"י ד"ה פנים וכו' ומשונה היא מהראשונה: (ה) ד"ה גזל וכו' המיכר הוא וקנייה בשינוי הס"ד ותמ"כ מ"ה והחמירן נמי נשתנה ריחו ושעמו ולא מצי למימר ליה הרי שלך לפניך הס"ל: (ו) ד"ה שנפסלה וכו' כמוס אע"פ שניכר בדוקין שכעין פטור דכל: (ז) ד"ה יאבע וכו' לתורייתא כבגן דקטע לידה דאם וקתבע:

גליון הש"ם

גמ' האי מאן דגזל נסכא מחבריה. עיין מעמות דף קז ע"א תוס' ד"ה ולמאן: שם דגזל אדנא. ויקח נמל נקר (ב"מ יא פסוק ז) מתורגם פדנא דתורי: שם משום דברייתא אישבא תניא. עיין שמת דף קמג ע"ב תוספות ד"ה ורי"מ: שם חדא מקמי תרתי אפיך. עיין יומא דף ט ע"ב תוספות ד"ה מ"מ:

לעזי רש"י

פלט"א. מעיל (של מחכת).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com